

Tangon taikaa -startti

Merikanto-opisto 20.2.2024

Ville Westergård

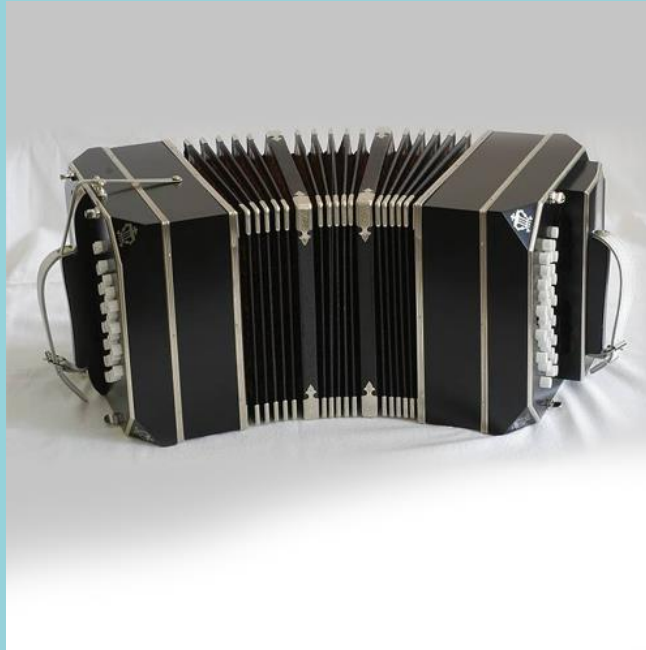
Argentiinalainen tango

- 1800-luvun lopulla syntynyt musiikkilaji
- Lähtöisin Rio de la Platan alueelta
 - Buenos Aires, Argentiina
 - Montevideo, Uruguay
- Vahva yhteys musiikin ja tanssin välillä
- Rytmisesti ja soinnillisesti rikasta musiikkia
- Tango, milonga ja tangovalssi



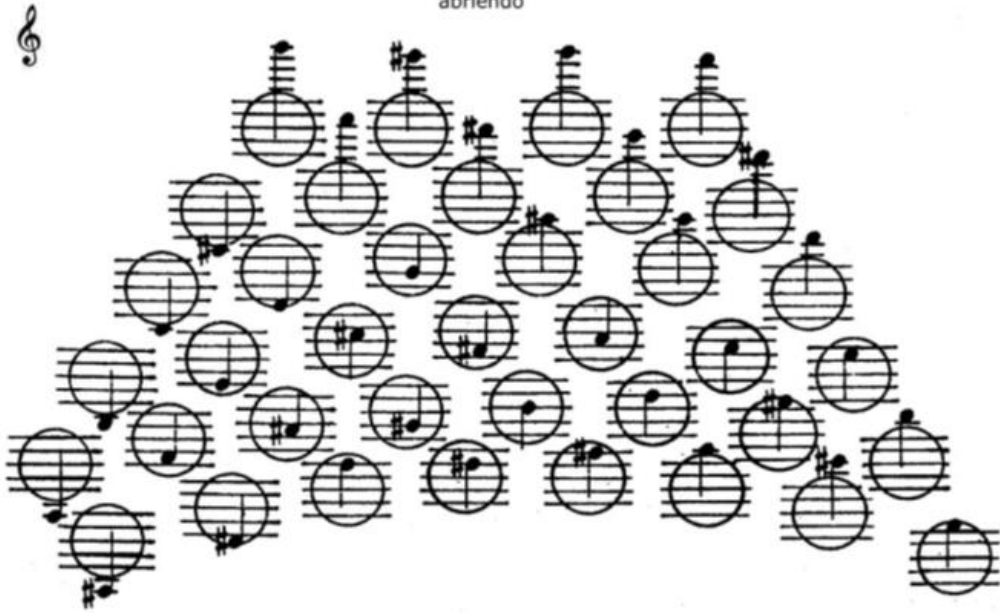
Tango-orkesterin tyypilliset soittimet

- Bandoneon
- Piano
- "Viulusektio"
 - Viulu
 - Sello
 - Alttoviulu
- Kontrabasso
- Joissakin kokoonpanoissa myös mm. kitara, huilu, klarinetti

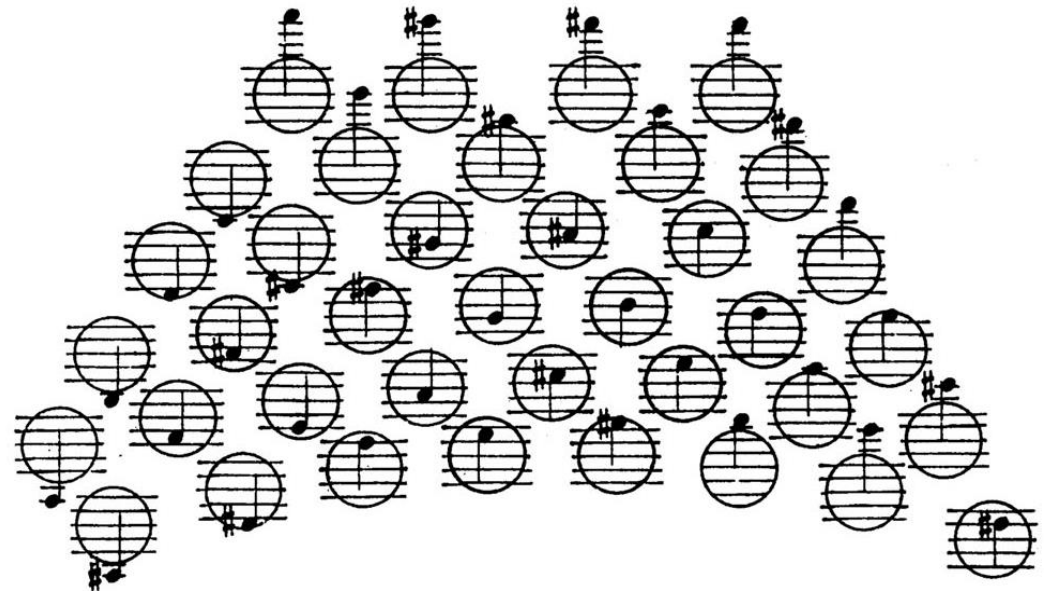


Bandoneon

Aufzug
opening
abriendo



Zudruck
closing
cerrando



Tangon historia

Mistä tango sai alkunsa?

- Yleisen käsityksen mukaan tango sai alkunsa Buenos Airesissa 1800-luvun loppupuolella kuubalaisen habaneran, argentiinalaisen milongan ja candomben, sekä afrikkalaisten rytmien yhteisvaikutuksesta.
- Aluksi työväen satama-alueilla soittamaa ja tanssimaa musiikkia.
- Soitinvalikoima oli kirjavaa ja riippui siitä, minkälaisia pelimanneja sattui milloinkin olemaan paikalla.

1900-luvun alku

- Massiivinen muuttoliike Euroopasta toi mukanaan taitavia muusikoita etenkin Italiasta. Heidän tapansa käsitellä melodioita kauniisti vaikutti myös tangon kehitykseen.
- Ensimmäinen isoksi klassikoksi päätynyt tango on Àngel Villoldon säveltämä El Choclo, jonka ensiesitys oli vuonna 1903.
- Bandoneon rantautui Buenos Airesiin merimiesten tuomana noin vuonna 1910.
- Roberto Firpon orkesteri oli eräs alkuaikojen suosituimmista.
 - Sekstetti: 2 bandoneonia, 2 viulua, piano ja kontrabasso
 - Muokkasi vuonna 1916 Gerardo Matos Rodriguezin karnevaalimarssin nykymuotoonsa. Syntyi maailman kaikkien aikojen levytetyin tango, La Cumparsita.

1920-1930-luku

- Ensimmäiset bandoneonvirtuoosit
 - Mm. Pedro Laurenz ja Pedro Maffia
- Tangon jakautuminen tanssittavaan ja virtuoosiseen soittoon alkoi
- Tämän ajan suosituimman orkesterin johtajalla, Francisco Canarolla, oli sovituksissaan yksinkertaista selkeää melodialinja, väli-/vastaääni, ja komppipohja. Kappaleen osien kertauksissa tapahtui vain pieniä muutoksia jos ollenkaan.
- Julio De Carolla tempo vaihteli kesken kappaleen, välillä jousikvartetti soi voimakkaasti, ja tätä seurasi bandoneonien soolovuoro.
- "Jos tango menee tähän suuntaan, lopetan sen soittamisen. Tango on tarkoitettu tanssittavaksi."

Tangon "kulta-aika" 1935-1955

- Orkestereista tuli selvästi tunnistettavia tyyliinsä perusteella.
- Laulajat yleistyivät orkestereissa.
- Isompia orkestereita.
- Isoja massoja kuuntelemassa ja tanssimassa tangoa.
- Syntyi tulkinnallisesti ja rytmisesti kiinnostavaa musiikkia.
 - Vapaampi fraseeraus
- Mm. Troilo, Salgan, D'Arienzo, Di Sarli, Pugliese, Biagi...
- Anibal Troilon orkesteriin liittyi vuonna 1939 nuori bandoneonlahjakkuus Astor Piazzolla.
- Tangon kulta-aika päättyi sotilasvallankaappaukseen.


Astor Piazzolla ja Tango nuevo

Astor Piazzolla (1921-1992)

- Tangon uudistaja
- Yhdisti tangoon vaikutteita mm. klassisesta musiikista ja jazzista – syntyi Tango nuevo
- Kvintetti
 - Bandoneon, piano, kitara, kontrabasso, viulu
- Musiikkia esitetään ympäri maailmaa päivittäin
- Teki yhteistyötä mm. Horacio Ferrerin, Gary Burtonin, Gerry Mulliganin, Mstislav Rostropovichin ym. kanssa.
- Tunnetuimpia sävellyksiä: Libertango, Adios Noniño, Oblivion...

Melodian fraseeraus tangossa

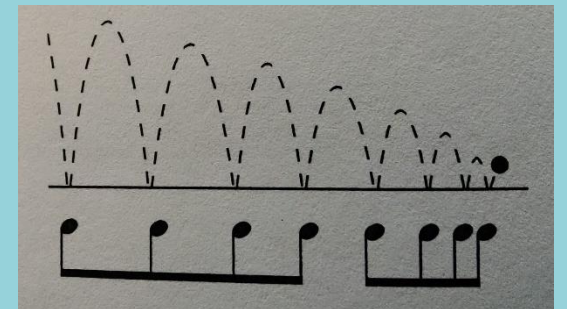
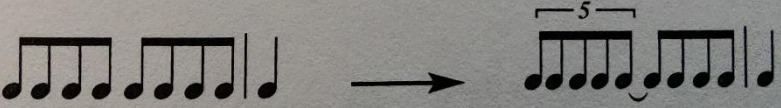
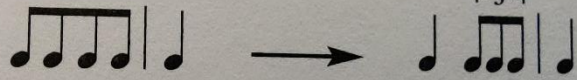

- Melodia harvoin soitetään "tikkusuurasti"
- Rytmiiä voidaan varioida ja "pyörittää".

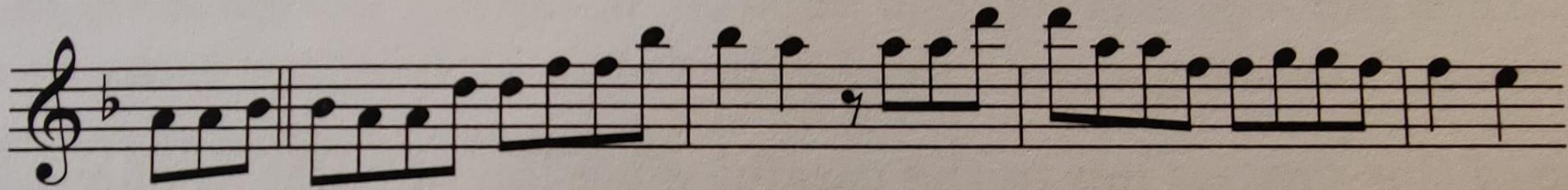


The final two eighth notes of the triplet can be compressed even more in order to exaggerate the effect.

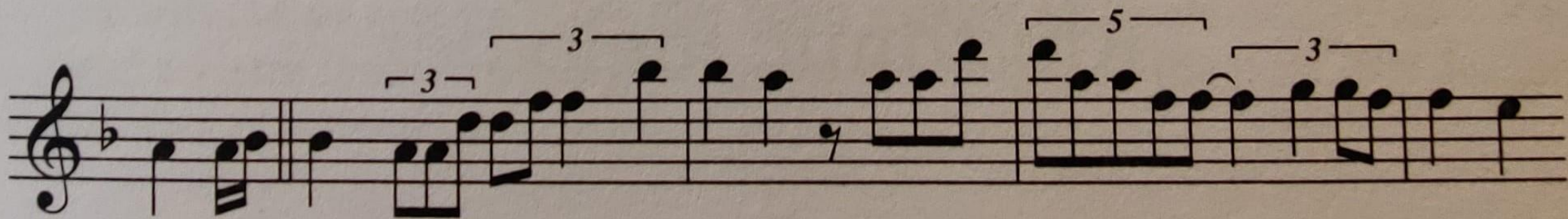
The basic phrasing can be applied to other types of melodic figures beyond a set of four eighth notes. In these cases the figures adapt the structure of the pattern:

Example N° 32





Possible phrasing



ADDITIONAL NOTES

Including additional notes is a very nice resource for giving variety to a melodic passage:

DANZARÍN (J. Plaza)
Editorial Julio Korn

Example Nº 37

The image shows two staves of musical notation in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The top staff contains a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. The bottom staff contains a more complex sequence: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4. A triplet of notes (G4, A4, B4) is marked with a '3' and a bracket. Asterisks are placed below the notes in the bottom staff to indicate 'added notes': three asterisks under the first three notes, one under the fourth, two under the fifth and sixth, one under the seventh, one under the eighth, two under the ninth and tenth, one under the eleventh, two under the twelfth and thirteenth, two under the fourteenth and fifteenth, two under the sixteenth and seventeenth, and one under the eighteenth.

* Added note

Rytmisiä melodioita

Melodialta poistetaan lyriset, laulumaiset ominaisuudet käyttämällä staccatoa ja aksentteja

- Legato-melodia



- Rytminen versio kaarilla



- Rytminen versio



- Rytminen versio "arrastrella"



Variaatio

- Klassisesta musiikista tuotu solistinen taidonnäyte
- Usein melodiaa varioidaan rytmistä tiheyttä kasvattaen. Useimmiten lähes pelkästään 1/16-nuotteja.
- Voi olla joko säveltäjän kirjoittama tai soittajan oma.

Example № 74

RESPONSO (A. Troilo)
Editorial Julio Korn

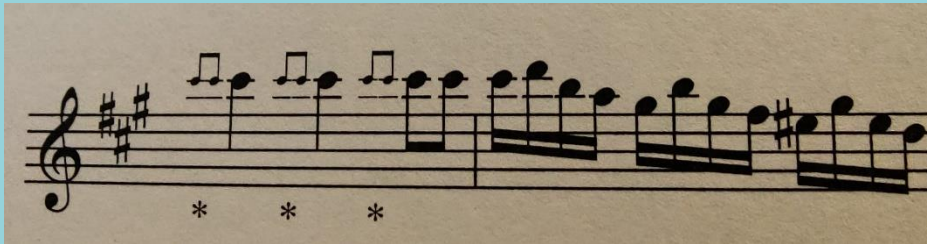
Melody

Variation

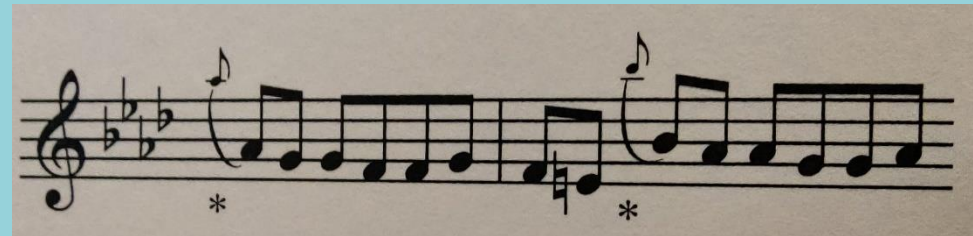
The image displays two staves of musical notation. The top staff, labeled 'Melody', shows a sequence of notes in a treble clef with a key signature of two flats. The bottom staff, labeled 'Variation', shows the same sequence of notes but expanded into a dense, rhythmic pattern of sixteenth notes. Arrows point from the notes in the melody staff to the corresponding notes in the variation staff, illustrating the process of rhythmic expansion. The variation staff also includes diamond-shaped symbols below the notes, likely indicating fingerings or breath marks.

Melodian koristelu

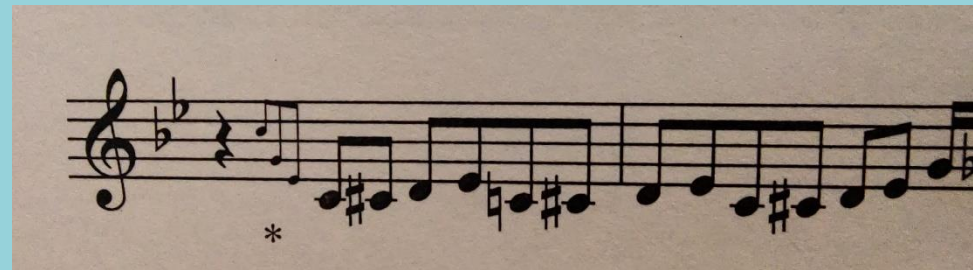
- Tangomusiikissa käytetään paljon erilaisia koristeluja.
- Klassisesta musiikista tutut:
 - appoggiaturat
 - mordentit
 - trillit
- Repetitiot



- Oktaavit



- Arpeggiot



Efektejä

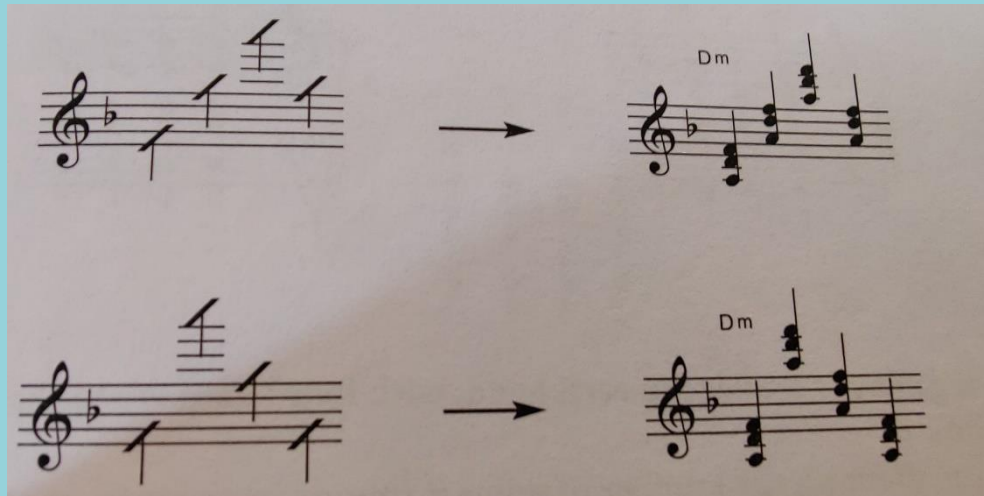
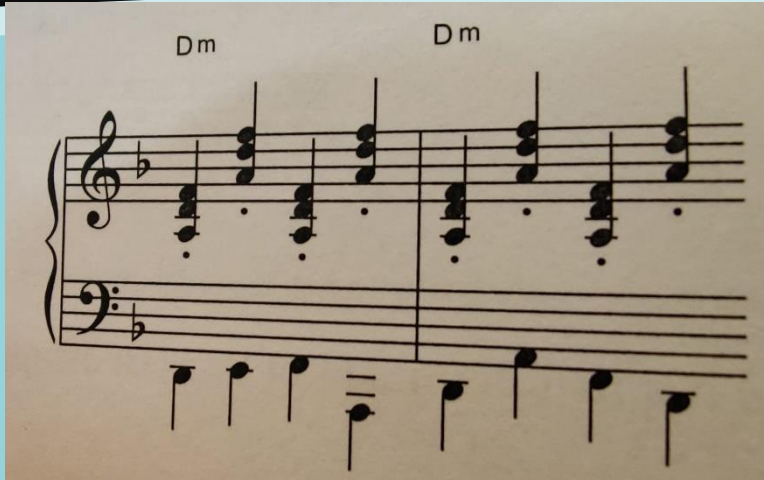
- Chicharra (heinäsirkka)
 - Soitetaan D-kieleltä, PUNOKSEN päältä, eli aivan kielen juuresta
 - Dynamiikkaa säädellään kuten normaalisti kallistamalla jouta -> vähemmän karvoja
- Tambor (rumpu)
 - G-kielen vaimentaminen sormenpäällä, ei kynnellä (d-kieleltä as1). Soundi rumpumaisempi, ei niin metallinen kuin kynnellä.
 - Pizzicato-liikkeen suunta ylös, poispäin viulun kannesta, jotta muut vapaat kielet eivät vahingossa soi mukana.
- Latigo (ruoska)
 - Nopea ylös menevä glissando.
 - Lopun aksentti tarkasti iskulle. Aloitettava siis hiukan etuajassa!
 - Ei saa olla erottuvaa sävelkorkeutta. Älä lopeta huiluääneen.
 - Viululla aina e-kielellä
- Lisäksi eri komppeihin liittyviä
 - mm. La yumba, guitarrita, koputukset

Komppaus

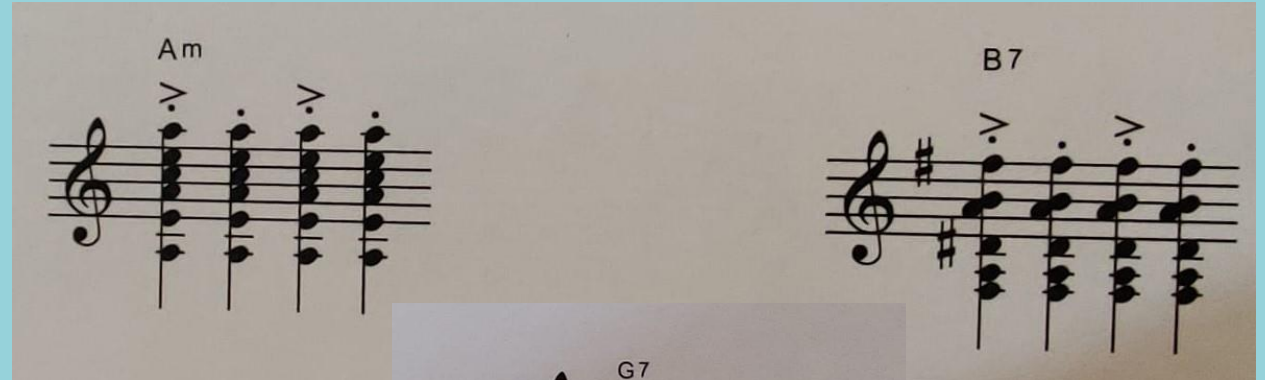
- Tango kirjoitetaan joko 4/4 tai 2/4
- 1. ja 3. isku vahvoja
- Marcato ja sincopa yleisimmät
- Eri säveltäjien / muusikoiden kehittämät tyylit

Marcato

- Piano



- Kitara



- Jouset



Sincopa

- Synkopoiva komppityyli


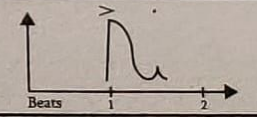

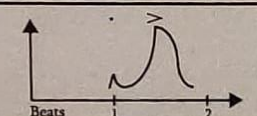

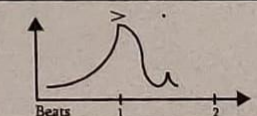

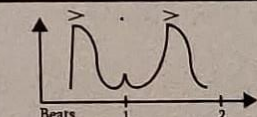

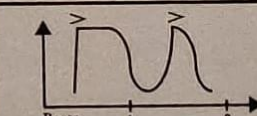
Piano

a) *A tierra* b) *Anticipada a tierra* c) *Anticipada and contratiempo*

The image displays a musical score for piano, illustrating three different syncopation techniques. The score is written in a grand staff with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is common time (C). The word 'Piano' is written to the left of the first staff. The score is divided into three measures, each labeled with a letter and a title: a) *A tierra*, b) *Anticipada a tierra*, and c) *Anticipada and contratiempo*. In all three measures, the right hand plays chords on the first and third beats, while the left hand plays a rhythmic pattern of eighth notes. In measure a), the left hand starts on the second beat. In measure b), the left hand starts on the first beat but is marked with a 'V' (anticipation) above the first note. In measure c), the left hand starts on the first beat but is marked with a 'V' above the first note and a 'c' (contratiempo) above the second note, indicating a syncopated rhythm.

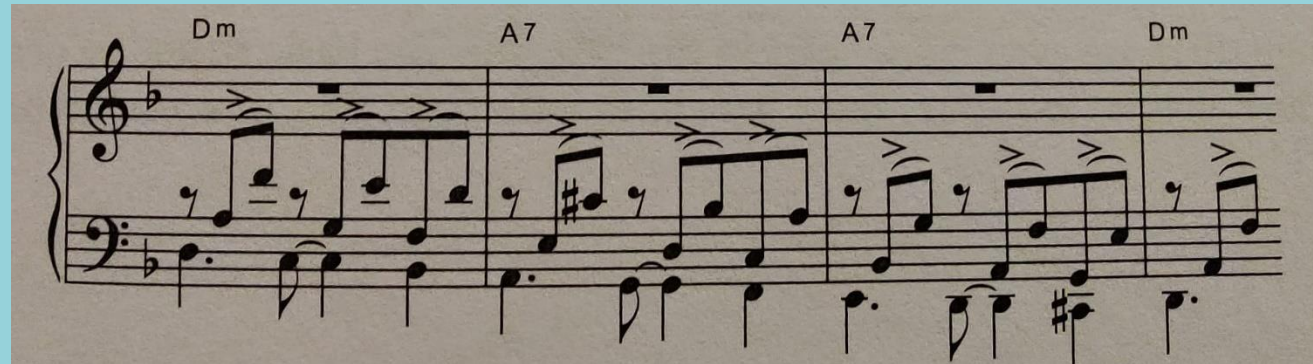
Arrastre

The following graphic is presented in order to prevent confusion about the differences between the multiple types of arrastres that can be used in the síncopa:

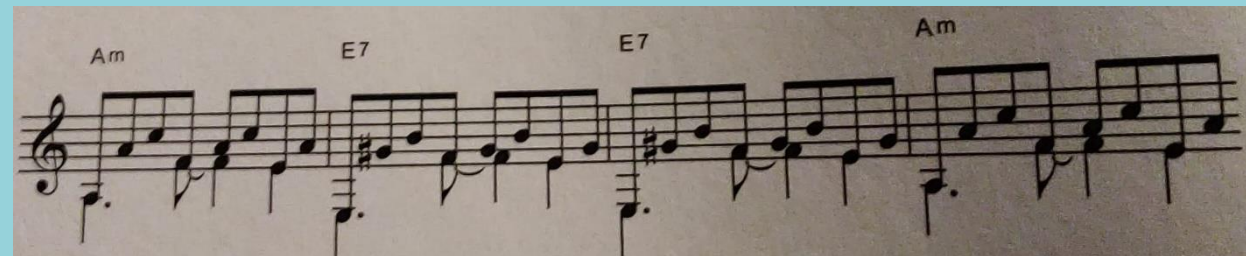
Downbeat accent without arrastre			Without arrastre
Upbeat accent without arrastre			Without arrastre
Downbeat accent with arrastre			The arrastre builds from nothing to the accent of the first beat
Upbeat accent with arrastre			With accented arrastre, the first beat is staccato
Upbeat accent with arrastre (variation)			With accented arrastre, the first beat is not articulated

In order to not become confused about the execution of the last two variations, attention should be paid to whether or not a staccato mark is used in the notation of the first eighth note of the bar.

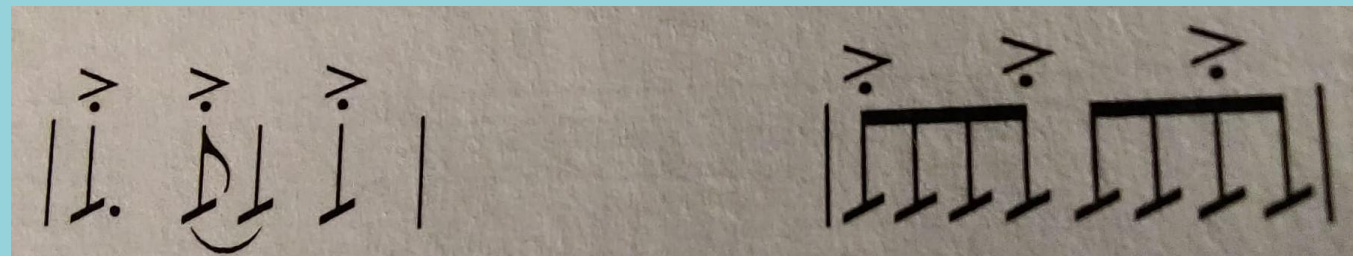
- Bordoneo



- Milonga campera



- 3+3+2



- La yumba

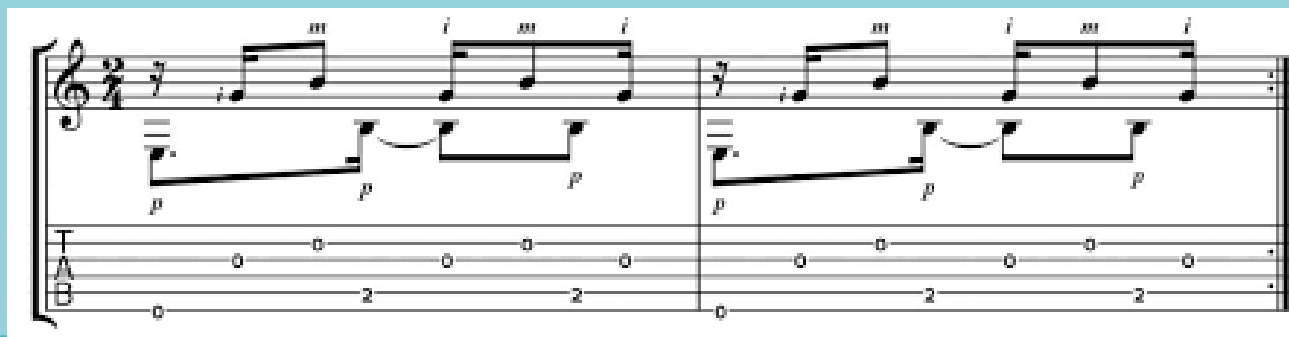
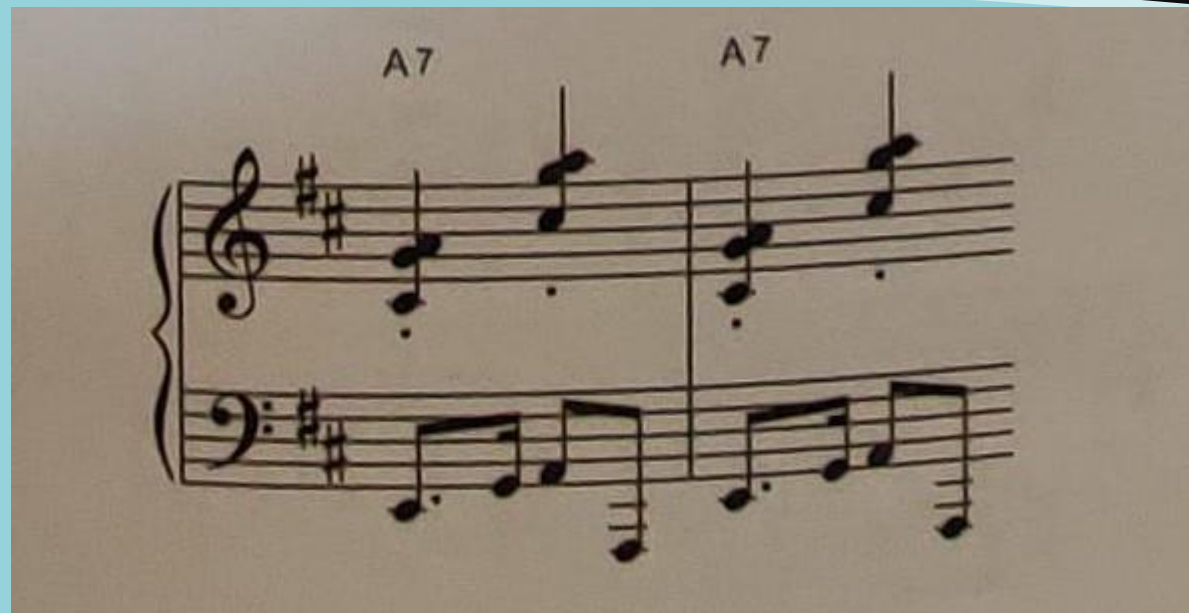
- Osvaldo Pugliese, myös Piazzollan ja Sexteto Tangon variaatiot

Milonga

- Nopea tanssi
 - 2/4, habaneran kaltainen rytmi



- ...paitsi Piazzollan tapauksessa hidas



Kiitos!